

LJUDSKI GLAS

Glasi „Kmetko-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 60 K, za pol leta 30 K, za četrta leta 15 K, na mesec 5 K; posamezna številka K 1.40. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljke za uredništvo in upravništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Franciskanska ulica 6/I.

Laži.

Duhovniki pišejo mariborski klerikalni list „Stražo“. Duhovniki, ki so izobraženi in ki se pečajo s politiko in vedo, kaj se v narodni skupini vrši. Vedo torej dobro, da je bila sestavljena komisija, ki naj preišče vse nekorektnosti, zlorabe in zločine, ki jih je zagrešila uprava veleposestva v Belju pod ruskim grofom Bobrinskim, ki je moral zato zginiti in napraviti prostor Antonu Kristanu.

Vse to ti duhovniki vedo. Vendar napišejo v „Stražo“ z dne 23. septembra tele besede: „Na Kristanovi domeni — Belju se je mudila parlamentarna preiskovalna komisija, ki je odkrila velike nekorektnosti, zlorabe in zločine. Pokradenega je bilo tudi veliko pohištva in srebrnine. V dobi, ko je preiskovala komisija beljsko korupcijo, se je mudil sodrug Tone Kristan v Ljubljani.“

Vsak preprost človek, ki sploh ni vedel o tej parlamentarni komisiji ali pa je nanjo že pozabil, si bo mislil, da je zakrivil vse te zločine Tone Kristan. Tudi duhovniki, ki so to pisali in uvrstili v pobožno „Stražo“, dobro vedo, da preprosto ljudstvo tudi preprosto misli in da bo pri čitanju te vesti torej mislilo, da je Tone Kristan kradel. Zvestno torej obrekujejo na najumazanejši način, svojo izobraženost pa rabijo le za to, da umetno ovijejo svojo podlost v tako obliko, da jih Kristan ne more tožiti. Kajti sodnik bi mu rekel: kaj se razburjaš, saj tu nikjer ni napisano, da si ti kradel!

Pojdite k škofu in mu to razložite — bojimo se pa, da ne bo kaznoval takih duhovniških podležev, temveč naročil, naj priporočajo „Stražo“ povsod, ker „brani sveto vero“. Da pa ne bo kdo mislil, da se je „Straža“ samo zmotila, pripominjamo, da so podobne hinavsko zavite vesti objavili te dni tudi drugi klerikalni listi.

Demokratje so prav taki. Na Peskovi zavidi vidimo to prav jasno. „Jutro“ je napisalo, da se je NSS s Peskom umazala. Nismo niti prijatelji niti zagovorniki narodnih socialistov, toda to prisanje je podlost. NSS se ni s Peskom prav nič umazala, kjer njeni pristaši gotovo niso vedeli za ta Peskov greh. Pač pa se maže demokratska stranka, ker skuša to zadevo izrabljati politično. Pred 14 dnevi smo napisali, da so imeli demokratski nčitelji pričati proti g. Pesku že takrat pred leti, da rešijo šolo moralne nevarnosti, ne pa šele zdaj, samo iz političnih vzrokov. Ker je eden izmed njih priznal, da je kriv istega greha, kakor g. Pesek, je imel biti seveda tudi takoj odstranjen iz šole — pa greh je greh samo pri nasprotnikih, maže samo nasprotne stranke, demokratske pa ne. Demokratski grešnik še danes deluje v šolski stroki in demokratski svetniki se prav nič ne zgražajo nad moralno propalostjo šolskih oblasti, ki to trpe.

G. Pesek je pa tožil enega izmed tistih, ki so govorili o njem, da je grešil. Sodišče

v Ptujju je soboto in nedeljo razpravljalo, veliko prič je bilo zaslišanih, v pondeljek ob pol 10 uri je bila pa izdana obsodba. Peskova „Jugoslavija“ in demokratsko „Jutro“ sta izdali vsak svojo posebno izdajo, ki sta tako različni, da spada tudi to v tale članek o podlih lažeh. Zdaj je pa g. Pesek, oziroma njegova „Jugoslavija“ kriva. Trdi namreč, da je nedolžnost g. Peska sodnijsko dokazana, in objavlja v ta namen samo zadnji del razsodbe, ki obsoja obrekovalca, ker je preveč govoril, na 10 dni zapora ali 2000 K globe, prvi in glavni del razsodbe pa, ki daje obrekovalcu prav, ker se mu je dokaz resnice posrečil in ki obsoja g. Peska, da mora plačati pravne stroške, ta del je Peskova „Jugoslavija“ kratkomalo izpustila. To napako poročanje je prav podobno Stražinemu. Lažnivo je. To bo g. Pesku bolj škodovalo, nego vsa demokratska obrekovanja. Narodnim socialistom pa prav nič, če se bodo otresli obsojenega g. Peska.

Pobijanje draginje.

Ministrski svet je razglasil uredbo o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije.

Po naslovu te uredbe sodeč, si je ministrski svet takrat prav gorjačarsko zavihal rokave in prav pogumno izrekel grožnjo in pretinjo vsem, ki draže življenjske potrebščine in brezvestno uganjajo za državo škodljive špekulacije.

Ta bojaželjnost ministrskega sveta pa je bila le kratka, slepeča in le navidezna. 20. julija so razglasili to uredbo, danes šteje 28. septembra, pa pogledimo, na kateri črti se je boj začel. Na nobeni. Uredba šteje precej členov. Precej dolgovernih, malo pomembnih členov. Naravnost slavnosten je prvi člen: ministrstvo za socialno politiko skrbi zato, da je p. t. prebivalstvo kraljevine v zadostni količini in po zmernih cenah založeno z življenjskimi potrebščinami.

Tako slavnostno govori prvi člen uredbe. Sedaj pa vprašajmo to ministrstvo, od kdaj skrbi za to, kako skrbi za to in komu je ta skrb namenjena? V dosego tega namena uporablja minister za socialno politiko po potrebi — torej, po potrebi! — tele odredbe:

1.) Podpira vzdrževanje dosedanjih in otvarjanje novih prodajalnic potrošnih zadrug in samoupravnih teles, po potrebi — ta izraz pride še večkrat — pa tudi ustanavlja državne prodajalnice;

2.) posreduje pri pristojnih ministrstvih glede olajšanja prometa z življenjskimi potrebščinami tako glede prevoza, kakor tudi glede pobiranja raznih davščin;

3.) odpravlja nepotrebno (zakaj ne rabi prave besede škodljivo?) posredovanje med proizvajalci in potrošniki;

4.) izda odredbe občinskim sodiščem za pobijanje draginje, da ustanavljajo najvišje cene najvažnejšim vrstam potrebščin in

5.) zaprečuje nakopičevanje potrebščin po skladiščih ...

Dobesedno sem naštel vsa sredstva, katerih se naj posluži ministrstvo za socialno politiko, da bo preskrbelo življenjske potrebščine za zmerno ceno. Le povejmo: orožje, ki ga ima ministrstvo — pa to orožje si je ministrstvo samo izbralo — ni vredno otroške lesene sablje. Nihče se ne boji otroka, če grozi z leseno sabljo, zato se tudi nihče in prav nihče ne boji groženj ministrstva za socialno politiko.

Ministrstvo za socialno politiko naj bi torej prevzelo nalogo in dolžnost, da zasigura prebivalcem življenjske potrebščine in to po cenah, ki jih prebivalci zmorejo, in v količinah, ki jih prebivalci potrebujejo.

Zato je odslej odgovorno ministrstvo za socialno politiko za vso bedo, za vse pomanjkanje, ki ga trpe ne le prebivalci, kakor jih imenuje uredba, namreč polnopravni državljani kraljevine SHS.

Premišljeno in utemeljeno trdimo:

1.) da so že ta gori naštetá sredstva nezadostna in neprimerna, da bi zavrta draginjo in

2.) da je ministrstvo za socialno politiko samo doslej docela preziralo to uredbo. Ministrstvo se ni poslužilo doslej v stremljenju, da se „pobije“ draginja, niti enega navedenih sredstev. Pustilo si je že v uredbi skrita vratica, da se lahko prav na lep način izgovori.

Ministrstvo naj se posluži navedenih odredb — toda le in šele po potrebi. Ker se jih dozda še ni poslužilo, najbrž še ne vidi potrebe, to se pravi, da prevladuje v ministrstvu za socialno politiko mnenje, da danes še ni take draginje, ki bi mu narekovala in velevala porabiti vsaj tisto leseno sabljico za „pobijanje“ draginje. Do danes ni ustanovljena vsled te uredbe niti ena prodajalnica potrošnih zadrug, do danes še ni odpravljeno „nepotrebno“ posredovanje med proizvajalci in potrošniki in do danes še nima nobeno občinsko sodišče za pobijanje draginje nobenih odredb od ministrstva za socialno politiko. Pravimo danes, to je dobra dva meseca potem, ko je izšla uredba, danes, ko je krompir zginit s trga, ko je cena sladkorja skočila za 10 kron navzgor itd.

Kaj pravite, čemu imamo ministrstvo z lepim modernim naslovom: ministrstvo za socialno politiko. Čemu?

Volitve v celilno komisijo za dohodnino v Sloveniji.

V nedeljo dne 25. t. m. so se vršile po slovenski zemlji (menda pač zadnji krat!) neke volitve, ki so še preostanek iz predpotopne dobe. Ustmene volitve! Pomislite malo, kaj se to pravi! V svobodni Jugoslaviji smo tako svobodni, da smemo pred javno komisijo kričati, h kateri stranki pripadamo, smemo povedati na glas, da smo proti kapitalistu, ki sedi prevzetno tam pri mizi in posluša svoje hlapce in delavce, če se bo kateri spozabil glasovati proti njemu, da mu da potem hitro delavsko knjižico.

Ustmene volitve v dobi brezposelnosti in nezasišane draginje!

Socialisti se jih nismo udeleževali nikjer. Le v ljubljanski okolici smo postavili kandidate in prisilili s tem kapitaliste, da so pokazali zopet enkrat svojo barvo. Liberalci in klerikalci so namreč pozabili na svoje prepire in nastopili složno proti delavskim kandidatom. Izplačalo se je torej, da smo se udeležili v enem kraju za poskušnjo, prav pametno pa je bilo, da smo sicer te volitve drugod popolnoma prezirali.

Dobro pa je, če opozorimo sodruge na vzrok, zakaj so volitve v to komisijo še vedno tako starokopitne. Zato, ker se socialisti zanje nikdar brigali niso, ker niso plačevali delavci nikakega dohodninskega davka in torej niti volilne pravice niso imeli za to komisijo. Ker se socialisti niso potezali za tajno volitev, zato je ostala javna in ustmena. Za tiste ljudi, ki vedno govore, da socializem ni še ničesar naredil, je ta zgled zelo poučen. Da bi le tudi pomagali!

Volitve same so bile pa za delavno ljudstvo skoro brez pomena, kajti delavec itak ne more niti noče skrivati svojih dohodkov. Seveda, če bi bilo mogoče zmagati pri ustmenih volitvah, bi bilo pa že precej važno: marsikateri velebogataš bi ne mogel tako goljufati državo, kakor jo lahko, če ni v komisiji nobenega delavskega zastopnika.

Delavstvo se bo pa zdaj že pobrigalo tudi za te komisije in zahtevalo, da se moderno izpremeni sploh ves temelj dohodninskega davka.

Politični pregled.

Svetovno politično pozorišče nam kaže kar naprej zelo pestro sliko. Da se zakrivi mrzlično oboroževanje, ki ga izvršujejo Zedinjene države zoper Japonsko, so se ponudile tepeni Evropi, da prirede v Washingtonu nekako „razoroževalno“ konferenco in pozvale tja vse evropske kakor tudi druge države. Medtem hitita Amerika in Japonska na vse kriplje z grajenjem vojnih ladij. Po izjavi odličnega japonskega državnika ni vojne pričakovati pred deset leti. Japonski državniki so znani kot dobri diplomati.

Med Anglijo in Rusijo vlada silna napetost, ker bi obe radi gospodarile v Aziji. V splošnem prede Angliji dokaj trda, ker se upirajo Indijci in Muslimani po raznih krajih Azije. Da se razmere izčistijo in položaj uredi, je sklicala Anglija v London konferenco svojih dominijonov, kjer jim je dovolila velike svobščine.

Boj, ki ga vodi Irska za svojo neodvisnost, postaja vedno srditejši, tako da Anglijo resno skrbi, kako se bo vse to končalo. Uporniki nastopajo z vsemi mogočimi sredstvi.

Španci jih dobivajo v Severni Afriki še vedno po grbi, kar je Francozom menda prav po volji.

V Parizu zborujoča konferenca poslanikov je seveda tudi le za parado, kjer njeni sklepi doslej niso prepadli niti enega oblačka z evropskega političnega obzorja. Saj ni čudno! Države zastopane na tej konferenci imajo tako nasprotno koristi, da se v doglednem času pač ne bo dalo nič storiti.

Nemčija vztrajno dela in odplačuje antanti obveznosti, kateri ji je naložila mirovna pogodba. Sicer pa se zbuja v državi zopet reakcija in ni še pričakovati urejenih razmer, vsaj toliko časa ne, dokler bodo tlačili nemška tla razni hohencolernski generali. Proletariat se sicer že združuje, pa tako počasi, da je jo. Še vedno ima več strank...

Anglija, Francija in Italija, te tri zavezniške zvezde, so si hudo v laseh radi gorješkega in zadnji čas tudi radi zapadno-madžarskega vprašanja. Nasprotje med Anglijo in Francijo se kaže očitno. Anglija je naklonjena Nemcem, Francija Poljakom, edini pa ste si pač v tem, da je treba natančno izvesti trianonsko mirovno pogodbo, ki zahteva, da Madžarska izprazni ozemlje, ki ga je mirovna konferenca prisodila Avstriji. Seveda se zavezniški ne strinjajo, kako je nastopiti zoper Madžarsko, ako bo odrekla pokorščino.

Silna draginja, ki vlada v Avstriji, je privedla železničarje v stavko, ki pa je že končana. Svojemu razburjenju daje ljudstvo duška s tem, da napada borzo.

Pred par dnevi sta se sestala ob češko-slovaško-avstrijski meji avstrijski zvezni kancelar in češko-slovaški minister zunanjih poslov, ki sta imela tam važne politične pogovore. Kaj sta tam skuhala, bo zvedelo ljudstvo takrat, ko bo plačevalo...

Pomožna akcija antantnih držav za strdačo Rusijo je v teku in se razvija zelo šumno. Vendar zahtevajo sovjeti, da se pošilja pomoč naravnost njim, da jo razdele med delavstvo, dočim hoče pridržati antanta pravico razpolaganje zase. Že ve, zakaj!

V Bolgariji se vrši velika politična pravda. Vso bivšo vlado, ki je zapeljala Bolgarijo v vojno, so posadili na zatožni klop.

Pasji dnevi so minuli, kar se pozna tudi v Beogradu. Parlament, ki se v kratkem sestane, kaže živahnejše lice. Zakonodajni odsek se je razdelil na razne skupine, ki pripravljajo gradivo za poznejše seje.

Razmerje med radikali in demokrati se krha, a tudi med radikalnimi vrstami samimi ni vse v redu. Backi se puntajo, ker vidijo očitno korupcijo, zato piše Pašić spomenice. Protič daje izjave, vsak zase, oba pa lovita nerazsodne državljane za isto radikalno stranko. Medtem pa pripravljata beogradska „porodica“ ogromno kapitalistično podjetje, ki se imenuje „Omnium Serbe“ in ki bo prodajala naši državi za drage denarje pokvarjeno francosko orožje in s svojo finančno močjo vladala Protičevu in Pašičevu radikalno stranko in obenem — državo! Za nas Slo-

vence je pa popolnoma vseeno, če pomaga tej porodici JDS ali SLS.

Diktator Pribečević, ki je dvignil s svojimi „obznanami“ toliko prahu, tudi nima več trdnih tal pod seboj. Radikalci zahtevajo, da na vsak način odstopi in prepusti ministristvo notranjih poslov njim.

Kraj je še vedno bolan in se nahaja v Parizu, kjer ga v kratkem obišče Pašić.

Tudi v Sloveniji se vodi med strankami ljut boj. Pri županskih volitvah je dosegla socialno-demokratska stranka prav lepe uspehe: v Mariboru in Ptujju ima župana, a v Celju ne more demokratski župan nikamor, ker ga NSS ne mara več podpirati. Menda jim je že žal, da so ga volili. Le v Ljubljani ni mogoče nikamor naprej. Demokrati krčevito drže svojo zadnjo postojanko. Pri tem se poslužujejo vsega dovoljenega in nedovoljenega orožja, intrig, obrekovanja, sumničenja itd., pa jim ne bo nič pomagalo! Čeprav je odrejeno, da se ima izvršiti nova volitev ljubljanskega župana dne 28. t. m., vendar ne bo drugače, kakor smo zahtevali: občinski odbor je nepopoln — torej naj se razpišejo nove volitve celega občinskega odbora!

Novi namestnik je nekaterim liberalnim prenapetnežem že pokazal, da zna biti tudi odločen, če je treba. Njegovo osebo spravljajo v zvezo z radikalno stranko, ki se ima baje ustanoviti v Sloveniji, nakar dela zlasti znani dr. Zupanič.

Ministrstvo za agrarno reformo je razpustilo vse agrarne odbore, ki so bili izvoljeni lani. Že zadnjič smo o tem pisali. Zopet kličemo delavnemu ljudstvu, naj se briga pravočasno za svoje pravice, da ne bo zadnji trenutek iskalo pomoči v čudežih!

Za dobro reč ni treba hvale, ker se hvali sama. Priporočiš jo pa vendarle lahko tistim, ki jo ne poznajo.

Ni dovolj, da čitaš

„LJUDSKI GLAS“

sam in da si zadovoljen z njim! Pokaži ga tudi drugim! Iz rok v roko naj gre!

Iz stranke.

Vsem naročnikom naznanjamo, da dobe reklamacijske dopisnice za „Ljudski glas“ pri odborih krajevnih organizacij.

Sodrug iz Savinske doline, pozor!

Okrožno tajništvo JSDS in KDZ v Celju sklicuje na nedeljo dne 2. oktobra 1921 ob 9. uri v Šribarjevi gostilni v Sv. Petru v Savinski dolini konferenco JSDS in KDZ iz Sv. Pavla, Polzele, Rečice ob Paki, Zabukovce, Žalca, Petrovč in vseh drugih v bližini ležečih krajev s sledečim dnevnim redom:

1. Pomen organizacije,
2. občinska politika,
3. razno.

Zob: (18. nadaljevanje.)

Socializem in vera.

Modrovanje navadnega človeka.

Za pravo delo smo priznali samo tisto delo, ki ima družabni smoter. Najmanj pa, kar moramo zahtevati, je to, da delo ne sme škodovati družbi. Za lenuhe moramo torej smatrati ne samo tiste, ki nič ne delajo, temveč tudi tiste, ki družbi s svojim delom škodujejo.

S tega vidika moramo presojati tudi kapitaliste. Ni vsak kapitalist, kdor ima kapital, pa tudi socialist ni vsak, kdor kapitala nima. Kapitalist je tisti, ki ima kapital in misli, da ima z njim vse, in tisti, ki hoče imeti kapital, da bo imel z njim vse.

Bistvo kapitalizma je vera v vsemogočnost kapitala, ne kapital sam. Vera v vsemogočnost kapitala je pa tisti kapitalistični svetovni nazor, ki smo govorili o njem v 14. nadaljevanju.

Milijonar, ki se zaveda, da je odvisen od družbe, ker se z zlatom ne more prehranjevati, ker bi poginil, če bi bil sredi vsega svojega zlata sam brez užitnega kruha — tak milijonar bi ne bil kapitalist, če bi njegovi hlapci ne imeli kapitalističnega svetovnega nazora. Ker pa verujejo ti hlapci v vse-

mogočnost kapitala, naredijo vse, kakor jim naroči tisti, ki ima zlato. Za drobtinico zlata mu prodajo svojo dušo in telo. Šele ko milijonar vidi in čuti, da z zlatom vse lahko kupi, šele takrat postane pravi kapitalist močan v svoji veri v vsemogočnost kapitala. Torej so hlapci krivi, če jih gospodar kapitalistični izkorišča, kajti hlapci mu dajejo upravičeno vero v vsemogočnost zlata.

Socialistični nauk je to že davno razložil. Žalibog se mora posluževati socializem za svoje nauke hlapčevskih ust — kajti gospodarjem ta nauk ne diši, razumljivo je, da ga ne marajo razširjati, nasprotno, pobijajo ga, kolikor le morejo. Pri tem se poslužujejo zopet tistega sredstva, ki jim je hlapce še vselej zaslužilo: zlata. Z zlatom si kupujejo hrane in zabave, s zlatom si pridobivajo časti in slave, z zlatom vklepajo v verige moške in ženske sužnje, z zlatom preganjajo iz misli in src teh sužnjev vsak žarek resnice in z zlatom pobijajo upore teh sužnjev, če so si skrivoma vendarle priborili spoznanje, da so hlapci in da ni treba, da hlapci ostanejo.

Vse dosežejo kapitalisti s svojim zlatom.

Vse to pa le zato, ker imajo tudi hlapci kapitalistični svetovni nazor, ker verujejo tudi hlapci v vsemogočnost kapitala, zlata.

Socializem uči, da je hlapcem mogoče

rešiti se iz kapitalističnega jarma, če se združijo v organizacijo, če delajo v organizaciji res drug za drugega in če se otresejo vere v kapital.

Vsi ti trije pogoji morajo biti izpolnjeni, nobeden ne zadošča sam o sebi. Organizacija brez sodelovanja vseh sodrugov lahko pomaga trenutno, ne more pa izpremeniti kapitalističnega sistema, ker ne more imeti zadostne moči, če ne delajo vsi organizirani v resnici za skupne koristi, če ne živijo po načelu: vsi za enega, eden za vse. Tega pa ne dosežemo, dokler ne premagamo v njih kapitalističnega svetovnega nazora, vere v kapital, v zlato tele. Dokler bodo „socialisti“ mislili, da se za denar vse dobi, da je denar vse, tako dolgo bodo posamezniki vselej pripravljeni za kepo zlata odreči se organizaciji ali pa še celo izdati jo. Tako izdajstvo pa prepreči edinole dobra organizacija, ki se izdati in prodati ne da...

Kdor torej izprevidi, da je socializem zmogel rešiti človeštvo iz kapitalističnega jarma, kdor veruje v socializem in hoče zanj delati, mora skrbeti, da izpolni vse te tri pogoje za svojo osebo in za svojo okolico: najprej jih mora sam izpolniti in podpreti s tem družbo, potem mora pa gledati na to, da jih izpolnjujejo tudi drugi člani družbe.

Posebne vabila na posameznike ali organizacije ne bomo pošiljali. To vabilo velja vsem našim zaupnikom. Brez strankine izkaznice nima nihče vstopa, tudi če je občinski odbornik. Tudi drugi člani naših organizacij imajo pravico do udeležbe, če se izkažejo s strankino izkaznico.

Odbor delavske izobraževalne zveze „Svoboda“ v Prevaljah sklicuje izredni občni zbor za nedeljo dne 2. oktobra ob 15. uri v prostorih svoje „čitalnice“ ter vabi vse svoje člane k zasledljivi udeležbi.

Na sporedu je izvolitev novih odbornikov, ker jih je nekaj odšlo. Na dnevnem redu je tudi predavanje: „Zgodovina slovenskega naroda.“ Odbor.

Celjski okrožni zbor.

Okrožno tajništvo JSDS in KDZ v Celju sklicuje na nedeljo dne 9. oktobra 1921 v gostilno „Pri zelenem travniku“ v Celju ob 8. uri zjutraj okrožni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Potrditev delegatov.
2. Tajniško poročilo.
3. Poglobljenje organizacijskega duha.
4. Volitev okrožnega odbora.
5. Občinska politika.
6. Agrarna reforma.
7. Razni predlogi in slučajnosti.

Pravico udeležbe imajo vse organizacije JSDS in KDZ iz celjskega okrožja.

Vsaka organizacija ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsakih 50 članov po enega, pri čemer se ostanki pod 25 ne upoštevajo, 25 ali več članov pa se šteje za 50 članov. Število delegatov se računa na temelju števila tistih članov, za katere je dotična organizacija poravnala prispevke za avgust. Če se je pa septembra število njenih članov zmanjšalo, se računa število delegatov na temelju septembarskega članstva.

Potne stroške delegatov morajo plačati krajevne organizacije same.

Za delegata sme biti izvoljen le tisti član, ki je naročen na kak strankin političen list (Naprej, Volksstimme, Ljudski glas, Enakost).

Gostje imajo vstop na člansko izkaznico. Želimo pa, da se iz zunanjih občin udeleže v čim večjem številu. Imeli bodo tudi glas, seveda le posvetovalen. Posebno naši občinski odborniki naj bi se zbora udeležili polnoštevilno.

V Celju, dne 21. septembra 1921.

Franjo Koren.

Krajevna organizacija v Poljčanah naznaja, da sprejema članske prispevke tudi poslovodja konzumnega društva za Slovenijo v Poljčanah.

Da ne bo obračunavanje tako težavno, prosimo vse člane, naj skrbijo, da bodo imeli vedno plačan prispevek za naprej, ker morajo drugače zalagati zanje odborniki. Odbor.

Dopisi.

Ježica pri Ljubljani. Dne 18. septembra se je vršila seja občinskega odbora. Gospod župan, zvest pristaš SLS, je izjavil, da je treba na vsak način postaviti poljskega čuvaja. Predlagal je nekega kmeta, ki nima v nobeni vasi prijatelja. Pa vsaj čuvaj mora biti z vsemi enak, nič napačnega ne bi bilo, da nima nobenega prijatelja, če bi bil sam pravičen in zmožen. Da to ni, hočemo takoj dokazati. Nekega dne je na že izorani in čisti njivi — na taki njivi, kjer je gospodar že pobral, kar je mislil — pobiralo skromne zaostanke nekaj revnih otrok. Seveda tu krompir, tam krompirček počasi se nabere in izgleda veliko za velike oči, kakor jih ima naš novi poljski čuvaj. Pri svoji inspekciji je ves srečen vzel ubogim otrokom, kar so nabrali, in hitel z njimi k županu — tu jih imamo, ti so kradli. Občinski odborniki SLS so navdušeno pritrdjevali, tudi samostojneži so se jim priključili. Samo eden je smatral naše stališče za pravo. Kdor krađe, naj bo kaznovan, prav je tako, revni otroci pa, ki pobirajo borne ostankke, naj imajo mir pred zasledovanjem. Morebiti bi se s časom res naučili kraati, če jih boste po krivici dolžili tatvine. Tudi kakemu bogatemu kmetu se lahko pripeti, da bodo njegovi otroci prisiljeni poberkovati. Poljski čuvaj naj pa pred vsem uredi svojo gospodarstvo in naj nikar ne preganja revnih

otrok po polju. Pazi naj, da ne bodo „gruntarce“ zbirale po tujih neizoranih njivah in nošile v Ljubljano na trg.

O priliki še kaj!

Po svetu.

Petdesetletnica. Te dni so na svečan način proslavili petdesetletnico, odkar obstoja veliki železniški predor na Mont Cenisu, eden največjih in najvišjih sploh na svetu.

Amsterdamska internacionala je dala v pomoč Rusiji 9 milijonov mark. Rusija se more danes zanašati edino še na pomoč mednarodnega proletarijata.

Avstrija dobila kreditno pomoč. „W. Allgem. Zeitung“ poroča, da je na Dunaj prispel prvi predjem na račun kreditne pomoči za Avstrijo. Predjem znaša en in pol milijona angleških funtov.

Elektrifikacija italijanskih železnic. Italija namerava elektrificirati čim večji del svojih železnic. Od srede avgusta 1920 do srede avgusta 1921 je elektrificirala sedem odstotkov kilom. železniške proge. Do konca tega leta jih namerava elektrificirati še 434 km. S tem bi se prištedilo dnevno 1000 ton premoga ali 70 milijonov lir izdatkov. — In kako se pri nas izrabljajo vodne sile?!

Zoper nameravano uvedbo vojaške dolžnosti so protestirali zastopniki južnega Tirola na shodu občin v Boenu in sklenili, da naj poslanci pri italijanski vladi delajo na to, da se ta namera opusti.

Avtonomija za zasedene pokrajine. Italijanska vlada objavi te dni ukaze, s katerimi se uvede avtonomna uprava, deželni in centralni svet za nove pokrajine.

Balkanistična Rumunska. V zaporih v Žilavi na Rumunskem je dala vlada streljati na zaprte komuniste. Vsi rumunski listi se zgražajo nad tem nečuvnim dejanjem, pri katerem je padlo veliko število nič hudega slutečih ljudi. Celo meščanski listi obsojajo to barbarstvo.

Ultimat Madžarski. Poslaniška konferenca je madžarskemu pooblaščenemu izročila noto, v kateri se Madžarska pozivlje, naj Burško v kratkem izprazni, sicer bi bili zavezniki prisiljeni uporabiti prisilna sredstva.

Irski delavci se nahajajo že dalj časa v gibanju proti znižanju plač, ki ga hočejo podjetniki uvesti. Podjetniki se nočejo udati, delavstvo tudi ne. Zaradi tega je prišlo na več krajih do ostrih konfliktov. Delavci v livarnah v Roghetti so n. pr. zasedli tovarno in pričeli delo pod vodstvom nekega delovodje iz Dublina.

Povodenj. Agence Havas poroča o velikih povodnjih pri Motilli del Palancar (Španija). Voda je narasla za dva in pol metra. Vслед poplave se je porušilo kakih 30 hiš. Mrtvih je 11 oseb, a 30 poškodovanih. Utonilo je mnogo živine. Škoda en milijon.

Tedenske vesti.

Ukinjeni vlaki Ljubljana—Vrhnika in Grobelno—Rogatec. S 30. septembrom t. l. se ukineta na lokalni železnici Ljubljana—Vrhnika nedeljska vlaka št. 2708 in 2707 z odhodom iz Vrhnike ob 20.30 odtosno iz Ljubljane 22.10. — Ravnotako se ukineta s 30. septembrom t. l. na rogaški lokalni železnici dnevna večerna vlaka št. 2905 in 2906 z odhodom iz Rogatec ob 19. uri odtosno iz Grobelnega ob 21.10.

Volitve novega zagrebškega občinskega sveta se bodo vršile na podlagi na novo sestavljenega volilnega imenika meseca decembra t. l.

Ne potujte v Ameriko! Po razpisu ministrstva za notranje zadeve je opozoril ameriški konzulat v Belgradu na sledeča določila novega ameriškega zakona o naseljevanju v Zedinjenih državah: Novi zakon o naseljevanju v Zedinjene države je stopil v veljavo dne 3. junija 1921. Ta zakon določa, da se iz naše države lahko tja izseli 6405 oseb. V kontingent se štejejo vse osebe, ki so rojene v območju sedanje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev brez ozira na narodnost in državljanstvo. Ugotovljeno je, da je prekoračilo število izseljencev iz naše kraljevine v Zedinjene države leta 1920. 20.000 oseb. Vrhovna kontrola priseljevanja je v rokah posebne oblasti v Ze-

dinjenih državah, katera izvršuje štetje v dohodnih pristaniščih. Torej z vizumom konzulata še ni zagotovljen prepušt v Zedinjene države. Vsaka oseba, ki bi prišla v kako pristanišče Zedinjenih držav čez določeno število, bo brezpogojno zavržena, in sicer na lastne stroške. Vse te nove določbe so samo popolnitev prejšnjih predpisov, ki so v veljavi že dve leti.

Število prebivalstva Bosne in Hercegovine. Celokupno prebivalstvo Bosne in Hercegovine šteje po zadnjem ljudskem štetju 1,876.573 duš, dočim ga je bilo leta 1910. 1,898.644 duš. Od teh je Jugoslovanov 1 milijon 841.886, Nemcev 16.111, Madžarov 2793 in Italijanov 1783. Po veri se dele sledeče: katolikov 447.131 (1910. l. 442.197), pravoslavnikov 827.051 (1910. l. 825.418) in muslimanov je 583.233 (1910. l. 612.137). Druge vere niso tu vpisane.

Obrtno šolanje vojnih invalidov v Sloveniji. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek, sprejema vojne invalide, ki se žele izučiti v kaki obrti in so brez vsakih sredstev, v svojo oskrbo bodisi v Invalidskih domih v Celju ali Ljubljani, bodisi izven teh. V prvi vrsti se bodo vpoštevali vsled skromnih sredstev, s katerimi razpolaga omenjeni odsek, le težji invalidi s 50 in več odstotkov invalidnosti. V to svrhu posluje pri invalidskem odseku Posvetovalna komisija za izbiro poklica invalidom, ki sestoji iz zastopnikov invalidskega odseka, državne protezne delavnice, državne posredovalnice za delo, obrtnikov, strokovnega delavstva in invalidske organizacije. V tej komisiji sta kot člana tudi dva zdravnikastrokovnjaka. — Vsi invalidi, ki se že bili pri ponovnem nadpregledu ter so sami kakor tudi njih roditelji siromašni in bi se želeli izučiti v kaki obrti, naj pošljejo tozadevne prošnje z invalidskim uverenjem in potrdilom uboštva geri omenjenemu odseku.

Gospodarstvo.

Nova steklarna. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo osnovanje nove tvornice za steklo v Belgradu.

Stanje setve. Stanje setve in vpliv vremena na poljsko kulturo je v prvi polovici meseca septembra tale: Vreme je zmerno z malimi padavinami. Lepo vreme dobro vpliva na dozorevanje koruze, sadja in grozdja. Pridelek koruze večinoma zaradi suše ne bo ugoden. Tobak je dober, ker je bilo vreme za dozorevanje povoljno. Repa in sladkorna pesa bosta dali dober izdelek. V vinogradih in sadnjakih se vrši trgatve. Trgatev bo dobra in pridelek bo izvrstne kakovosti.

Narodna banka SHS izkazuje dne 8. sept.: novčance v prometu znašajo 4,287,234.145 din. (+93,677.655), kovinska podlaga 433,749.747.24 dinarjev (— 6,072.732.78), posojila, ki jih je dala banka, 367,932.478.28 din. (+ 50,038.916.09). Številke v oklepajih pomenijo izpremembe od 1. do 8. septembra. Po tem izkazu vidimo, da se je število novčanic v prometu precej pomnožilo, zmanjšala se pa je kovinska podlaga. — Tudi vzrok padanja naše valute!

Koliko je živine v Jugoslaviji? Po zadnjem štetju imamo v Jugoslaviji 1,458.000 konj in mul, vrednih 11.664 milijonov K; 5,496.000 glav goveje živine, vredne 21.984 milijonov K; 4,849.000 avinj, vrednih 9698 milijonov kron; 2,448.000 ovac in koz, vrednih 489 milijonov kron. Celokupna vrednost vse živine znaša 46 milijard 278 milijonov 600 tisoč kron.

Tvorniški in poljedelski stroji, ki se bili za nemške okupacije na Poljskem odpeljani na Nemško, se sedaj vračajo na Poljsko. Do konca tega leta se bodo vrnili vsi ti stroji.

Organizacija poljskega prometa. Poljsko ministrstvo za promet je naročilo pri domačih tvornicah 2070 lokomotiv ter 7800 osebnih in 70.000 tovornih vagonov. Do konca leta 1921 morajo tvornice dostaviti 150 osebnih in 2625 tovornih voz, do konca leta 1922 pa 390 osebnih in 4375 tovornih vagonov.

V čehoslovaški železni industriji vlada velika kriza, ki utegne vse v tej stroki zaposleno delavstvo vrediti na cesto, kakor se je z enim delom že zgodilo. Produkcija se je znižala na 28 odstotkov navadne višine, posebno težko stališče imajo slovaške tovarne. Glavni vzrok krize je slaba valuta v okoliških državah.

Tako n. pr. uvažajo iz Poljske železne izdelke po 4500 poljskih mark za dvojni stot, kar znaša približno 60 češkoslovaških kron, v tem pa domači izdelki za isto množino računajo po več kot 300 Kč.

Poljedelska razstava v Sarajevu. Poljedelsko ministrstvo je odobrilo veliko industrijsko in poljedelsko razstavo domačih proizvodov v Sarajevu od 24. do 27. decembra t. l.

Poljedelsko bogastvo Danske. Francoski konzul Tisserand, ki je bil pred svetovno vojno na Danskem, je tedaj poročal svojemu ministrstvu o poljedelskem bogastvu Danske sledeče: Kraljevina Danska obsega 193.244 kvadratnih kilometrov z 2.605.000 prebivalci (t. j. manj prebivalcev kot Pariz). Vendar dosega mednarodna trgovina Danske poldrugo milijardo frankov (francoskih) letno, a trgovska mornarica šteje 3698 ladij. V enem letu je Danska izvozila 29.000 konj (kolikor cela Francija); 122.000 glav debelega blaga (trikrat več kot Francoska); 100.000.000 kg svežega in nasoljenega mesa (18krat več kot Francoska); 80 milijonov kg masla (štirikrat več kot Francoska) in milijon jaje dnevno. Ta povoljni pridelek moramo pripisovati razumnemu gospodarstvu in velikemu razvoju zadrugarstva. Prva zadruga mlekarstva je bila na Danskem ustanovljena 1882. leta, a danes jih je nad tisoč, v katerih se zbira mleko 900.000 krav, to je 80 odstotkov pridelka mleka v celi državi.

Gradivo je že zbrano. Finančno ministrstvo bo v kratkem končalo zbiranje materiala glede 20 odstot. odbitka o priliki markiranja kronskih novčanic. Do 8. septembra t. l. bo generalni inspektor finančnega ministrstva zbral blake priznanje od vseh denarnih zavodov in bank ter se bo potem kmalu začelo izplačevanje priznanje.

To in ono.

Nov razsvetilni plin. Neki francoski učenjak je po posebni poti iz zraka izlekel velike množine plina, ki se imenuje „neon“. Ta plin ima silno razsvetljevalno moč, barva njegovi luči je rožnata. V Parizu so za poizkušnjo postavili štiri svetilke s tem plinom, ki pa so gotovo premočne, ker sveti vsaka za 80.000 sveč.

Delo o socialni zgodovini svetovne vojne. Iz Carnegievega fonda za mir so newyorškemu profesorju Shotwellu dali ogromno svoto na razpelo, da prouči in napiše zgodovino o socialnih in gospodarskih vojnih posledicah. — Shotwell se je podal na proučevalno potovanje po svetu in se sedaj nahaja na Dunaju.

Militarizem v raznih državah. Francoska armada šteje 809.652 aktivnih mož, poljska 600.000, češkoslovaška 147.000, angleška 200.000, belgijska 105.000, grška 250.000, nemška 100.000, avstrijska 30.000, bolgarska 35.000. To krasno statistiko bi morali pokazati vsem onim delavcem, ki niso v naših vrstah in ki jim že tri leta pridigujemo o uspehih „mirovnih“ pogodb v Versaillesu in drugod.

Panamski prekop v nevarnosti? V panamski prekop, ki v Srednji Ameriki veže Atlantski ocean s Tihim oceanom, se je zopet posule 90 kubičnih metrov zemlje, kar je začasno ustavilo plovbo po prekopolu. Teh 90 kubičnih metrov zemlje sicer ne predstavlja samo po sebi nevarnosti za prekop, važno pa je dejstvo, da se je posušenje pričelo že leta 1914., neposredno po odprtju prerova, da se je pozneje večkrat ponavljalo in da so nekateri inženjerji že za časa izkopavanja izrazili bojazen, da je teren preslab za trajnost prerova. Amerika se že bavi z mislijo na gradnjo drugega prerova v državi Nikaragua, ker se boji, da bo panamski s časom postal neraben.

Za zdravje mladine. Malokje se stori toliko za zdravje mladine kolikor na Švedskem, kjer se goji šport in telovadba za dečke in deklice po šolah z isto resnostjo kakor ostali predmeti. A tudi kpanje in plavanje goje že okoli deset let. V Stockholmu imajo urejeno ne le poletno kopel za šolarje in šolarice vseh šol, nego tudi zimsko kopel, kjer se kopljejo učenci in učenke vsak drugi teden v topli vodi. Te zimske kopeli so urejene za deset učencev ali učenk; imajo banje in tuš. Kopajoči dobe milo, ščetke, rokavice za pranje in brisače. Drug drugega namili, masira in tuša. Iz banje gredo

kopalci lahko v velik bazen, v katerem se more kopati 20 do 30 otrok skupaj. V vodi smejo ostati 20 do 30 minut. Vsak teden se kopljejo dečki tri dni in deklice tri dni. Po kopanju mora ostati mladina celo uro še v kopeli, da se ne prehladi. Kožne bolezni in otekline zlez so skoraj popolnoma izginile. Otroci imajo mnogo smisla za snaznost v šoli in za čistost svoje obleke. Nadejajo se, da se jim s kopanjem vcepi za vse življenje ljubezen do čistoče in reda.

Našim materam!

Slabo ste vzgojile svoje hčerke!

V današnjih slabih in žalostnih časih se go-de stvari, kakor vam bom poskusil zdalje razložiti. Ni edina, mnogo podobnih slučajev sem že našel, a nobenega še tako izrazitega, da bi tako jasno kazal vso neumnost naših sedanjih razmer. V nekem mestecu na Slovenskem živi delavska rodbina. Oče je železničar, matere ne poznam, niti otrok ne vseh, vem pa, da imajo tega božjega blagoslova precej, sedem jih je. Dva sta že „preskrbljena“, pet jih je treba še rediti.

Oče je kot železničar danes tukaj jutri tam. Zdaj, ko vlada tako dobro skrbi za razdruženje družinskega življenja, dela službo nekje daleč na Hrvaškem.

Plače ima skoro tri tisoč kron na mesec, pa ker mora živeti na tujem, potrebuje dva tisoč sam, tako da domu ne more poslati več kot tisoč kron.

Lahko si mislite kako živi ta rodbina! Na dan ima 33 kron. Če kupi za ves ta denar kruha, ga ne dobi niti 2 kg — kaj je to za osam želočec? Torej ne kupuje kruha, ta je predrag. Krompirja je več — 8 kg ga dobi za ta denar, za vsak želočec torej zjutraj dva, opoldne tri, zvečer pa zopet dva krompirja. Da boš vedel, kako veliki so ti krompirji, natehtaj 1 kg takih krompirjev, da jih pojde 7 na kg. Potrdil mi boš, da taka rodbina ni sita nikoli.

Taka mati gara seveda noč in dan, da si kaj prisluži. Pere in šiva in hodi streč, vse je dobro, če le najde kje kak zaslužek. Da ji potem ne ostane nič časa za vzgojo otrok, to se razume. Rada jih pa ima, morebiti še bolj kakor kaka druga, ki je manj trpela zanje! Kar zaljubljena je vanje! Matrina slepa ljubezen pa ni najboljša vzgojiteljica.

Dva izmed otrok sta „preskrbljena“. Dve deklici. Ena je bila v službi, pa ni več, spada med tiste tisoče slovenskih delavcev, ki so brez posla. Seveda pomaga doma in je tudi krompir doma. Druga pa je tako srečna, da je še vedno v službi in dobiva mesečno 1000 kron plače. Je pa tudi krompir pri materi — toda tistih 1000 kron pa ne daje materi, temveč jih porabi sama zase. Pravijo, da se posebno lepo oblači.

Oprostite mi, če ne vem ničesar več povedati o tej rodbini. Zanima me pa tako, da bi rad živel enkrat nekaj dni med temi ljudmi, da bi jih ne sodil tako ostro, kakor jih zdaj, ko vem samo to. Popotnik.

Zabavni kot.

Pred sodnikom.

Tožitelj: Toženec mi je napravil veliko krivico, zato zahtevam, da ga obsodite.

Sodnik: Prav imate!

Toženec: Vse skupaj je le izmišljeno. Nikdar mu nisem storil nikake krivice, zato zahtevam, da obsodite tožitelja radi obrekovanja!

Sodnik: Prav imate!

Prisednik (se vmeša in pravi): Gospod sodnik, oba pa vendar ne moreta imeti prav!

Sodnik: Vi imate tudi prav!

Kaj je „fenomen“. Ko so učenci vprašali učitelja, kaj pomeni beseda „fenomen“, je ta odvrnil: beseda „fenomen“ je tujka in pomeni izvanredno. Če n. pr. vidite kravo, ni to nič izvanrednega. Če vidite veje, tudi ni nič izvanrednega. Če pa vidite kravo, sedečo na vaji ter pojočo kot ptič, je to nekaj izvanrednega, oziroma je to „fenomen“.

Založba in last-konzorcija „Ljudski Glas“.

Oblastem je odgovoren Andrej Svetek.

Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Čitajte naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevel F. Uratnik.

Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS“ v Ljubljani, poštni predal 168.

Edini list, ki brezobzirno za- stopa Vaše ko- risti, ki neustra- šeno brani Vaše pravice, je:

N A P R E J

Zatorej sezite po njem! Oklenite se ga! Naj se naroči po več somišlje- nikov na en Na- prej! Le „Naprej“ spada v naše družine!

N A P R E J

delavski dnevnik

Proč z meščan- skimi listi!

Mesečno stane 24 kron.

Naroča se pri upravi „Naprej“, Ljubljana, Fran- čiškanska ul. 6.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vkupljeni, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 12—, za podgane in miši K 12—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 25—; posebno močna tinktura za ste- nice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 12—; mazilo za uši pri živini K 5— in 12—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE

= TRST - AMERIKA =

New-York — Buenos-Aires —

Rio di Janeiro — Santos

Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razloženo volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.